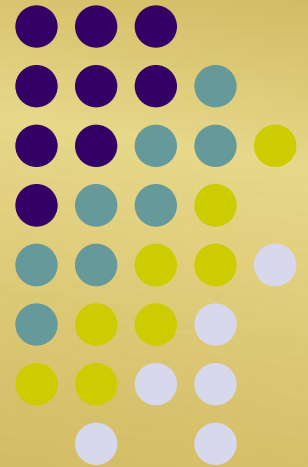

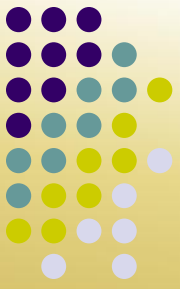
Романська культура

Літургія та карнавал

Виконала учениця 11 групи
Шевченко Яна

Передісторія

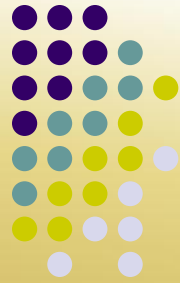
Термін «романський стиль» виник у першій половині XIX ст., коли був виявлений зв'язок середньовічної архітектури з римською.

У 410 р. Рим був розгромлений вестготами. Вони захопили Піренейський півострів, більша частина якого невдовзі була завойована арабами. У 493 р. в Італії заснували своє королівство остготи, зробивши центром Равену. У 555 р. остготське королівство було зруйноване Візантією. Після того як римські легіонери пішли з Британії, місцеве кельтське населення завоювали германські племена англів і саксів. Скандинавію заселили войовничі нормани, які в XI ст. вторглися і до Англії. На території Галлії в V ст. утворилася держава франків. У 800 р. король франків Карл Великий коронувався у Римі — виникла перша середньовічна імперія. З неї і на основі її виділилися згодом Франція, Німеччина та Італія.

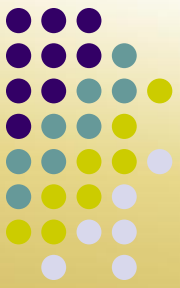
X ст. було тяжким для Європи. Із Скандинавії у Західну Європу рушили нормани, зі сходу — угорці, від Середземномор'я — араби. Культурне життя завмерло. Знаменно, що найпопулярнішою книгою стає Апокаліпсис — Одкровення євангеліста Іоанна, яке пророкує загибель людству за його гріхи. У кінці X ст. король Оттон I коронується у Римі, поклавши початок "Священній Римській імперії германської нації". На її землях будується багато неприступних монастирів. Монастирі почали посилено будувати мости, шляхи, готелі, госпіталі.

Архітектура

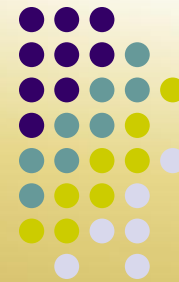
У культовій архітектурі романського періоду дерево витіснив камінь. Камінь замінив дерево також і в фортечних мурах, що оточували замок феодала. Тип феодального замку склався саме в цю епоху: він стояв на підвищенні, на зручному для спостереження й оборони місці і був символом влади феодала над навколишніми землями. Споруди романського мистецтва розсіяні по всій Західній Європі. У Німеччині в цьому стилі побудовані собори в містах, розташованих на Рейні. Але найбільша кількість пам'яток XI—XII ст. була побудована у Франції. В архітектурі й скульптурі спостерігається розмаїтість форм і цікаве вирішення конструктивних проблем. У храмах Бургундії були зроблені перші кроки до зміни конструкції склепінних перекриттів по типу базилікального храму. П'ятинефна монастирська церква в Клюні — найбільший храм із побудованих у той час — класичний зразок такого типу. Французькі архітектори розробляли конструкції, що збільшують обсяг внутрішніх приміщень, але при цьому забезпечують надійність склепінь.

Фігурні композиції мають різні масштаби; їхні розміри залежать від ієрархічної значущості того, хто зображений: найбільша фігура Христа, трохи менші — ангелів і апостолів, найменші — простих смертних. Крім того, фігури знаходяться у певному співвідношенні з архітектурними формами. Зображення в середині — більші, ніж ті, що знаходяться у кутках. На фризях фігури мають присадкуваті форми, на носійних частинах — подовжені. Саме таке розташування фігур і їхніх форм є характерною рисою романського стилю. Жертвуючи верхнім світлом, у центральному нефі будівельники зводили так звані зальні церкви однакової або майже однакової висоти, завдяки чому розпір центрального склепіння почасти компенсувався зустрічним тиском бічних. Бічні нефи робили навіть двох'ярусними, що збільшувало їхню вагу, а також робило будівлю більш місткою. Щоб полегшити склепіння центрального нефа, йому надавали стрілчастого перетину, вводили підпірні арки, що приймали основне навантаження, і верхнє склепіння прорізали вікнами.

Мистецтво та література

Романський період — це пора найвищого розквіту середньовічної культури: світської літератури і поезії, театру, в якому ставлять і містерії, і світські фарси; музики, де на зміну унісону прийшло багатоголосся церковних хорових гімнів. Також розвивається книжкова мініатюра, що становить собою живу та яскраву розповідь (заголовна літера, ініціал розрослись у цілу картину). Яскраві барви, оклад з металу, слонової кістки, коштовного каміння, емалі перетворювали середньовічний рукопис у коштовну річ. Книги переписували ченці в спеціальних майстернях — скрипторіях (особливо славилися скрипторії французьких, англійських та ірландських монастирів). Особливо уваги заслуговує каролінзька рукописна книга. У Каролінзькій імперії (кінець VIII — перша половина IX ст.) виникло кілька великих центрів виготовлення книг.

Середньовічний героїчний епос репрезентований такими літературними пам'ятками, як французька "Пісня про Роланда", іспанська "Пісня про мого Сіда", німецька "Пісня про Нібелунгів", вірменська поема "Давид Сасунський" та ін. Німецький героїчний епос "Пісня про Нібелунгів", складений очевидно між 1200 — 1210 рр. придворним шпільманом (як називали бродячих поетів, акторів і музикантів), ґрунтується на подіях і легендах раннього середньовіччя — епохи великого переселення народів, зокрема на легендах, пов'язаних із завоюванням Європи гунами на чолі з Аттилою (Єтцелем) у V ст. Невідомий талановитий поет виклав два цикли народних легенд, які існували ще з VI ст.: історію трагічного кохання нідерландського королевича Зигфріда і бургундської принцеси Брунгільди, а також історію загибелі королівства, заснованого у V ст. східногерманським племенем бургундів (нібелунгів), яке у 436 р. захопили гуни. Це монументальний твір, що включає 39 "авентюр" (пісень, частин) і має 9 тисяч рядків. Мова поеми, за словами Г. Гейне, — "це кам'яна мова, рядки там подібні до заримованих плит. А між ними подекуди пробиваються ясно-червоні квіточки, наче краплі крові, і звисають довгі стебла плюща, наче зелені сльози". Й.-В. Гете вважав, що "знайомство з цим твором засвідчує рівень культури нації... Його повинен прочитати кожний".

